

Kamercommissie KGG

Cie.kgg@tweedekamer.nl

Onderwerp:

Commissiedebat netcongestie – inbreng namens G4 en G40

Datum: 15 april 2026

Geachte Kamerleden,

Netcongestie vormt op dit moment een directe bedreiging voor de voortgang van de woningbouw in Nederland. In meerdere regio's lopen wachttijden voor aansluitingen snel op. Bovenop de FGU-regio waar al [een volledige aansluitstop](#) dreigt zal dit voor alle het kleinverbruik gaan spelen. Ook in de andere G4 steden en regio's komen woningbouwprojecten door netcongestie in de knel. Zeker als vanaf 1 juli 2026 reserveren voor kleinverbruik helemaal niet meer houdbaar is. De gereserveerde capaciteit wordt tussen 1 juli en 31 december 2026 gefaseerd vrijgegeven, wat betekent dat woningbouwprojecten die niet dit jaar op de lijst staan, waarschijnlijk moeten wachten tot netbeheerders het elektriciteitsnet hebben uitgebreid. Het is van belang dat nieuw aan te sluiten woningbouwprojecten dit jaar nog op de wachtlijst komen om überhaupt een aanvraag te kunnen doen, of dat er meer tijd komt om woningbouwprojecten aan te melden.

Voorkom het stilvallen van de woningbouw

Het volledig stilvallen van de woningbouw en bijbehorende functies is onaanvaardbaar én onnodig. We zien oplossingen voor netcongestie om zo in gebieden met congestie de woningbouw door te laten gaan. Netcongestie raakt alle facetten van de samenleving. Bedrijven, opwek van duurzame energie, verduurzaming van bestaande wijken en bedrijven maar ook de woningbouw. Elektrificatie is voor alle ontwikkelingen in onze steden belangrijk in het kader van energieonafhankelijkheid en om onze inwoners te beschermen tegen instabiele energieprijzen.

Voor dit probleem zijn meerdere oplossingen denkbaar, zoals kortere procedures voor snellere netuitbreiding, het zwaarder belasten van het bestaande net (hogere risico bereidheid) en betere benutting inclusief het benutten van flexibiliteit bij eindgebruikers (inclusief kleinverbruikers) middels positieve prikkels.

Het bovenstaande kan mede in een crisiswet geregeld worden maar dat zal enige tijd kosten. Met deze brief richten we ons specifiek op woningbouw en vragen we uw steun om acuut ruimte te geven voor snelle oplossingen, om te voorkomen dat een stop op woningbouw spoedig een feit wordt ([zie voor meer detail het 'aansluitoffensief' van de G40-steden](#)).

Per 1 juli 2026 komen, als gevolg van het herziene maatschappelijke prioriteringskader, ook kleinverbruikaansluitingen op de wachtrij. Daardoor dreigen veel lopende woningbouwprojecten buiten de boot te vallen of in onzekerheid te komen. Momenteel is er voor deze projecten veel onduidelijk. Zonder landelijke juridische en financiële kaders zijn gemeenten niet in staat per 1 oktober 2026 woningbouwprojecten via het 'eerder aanvraag proces' op de wachtlijst te plaatsen. Oproep aan het rijk is op korte termijn heldere juridische en financiële kaders vast te stellen, zodat lopende woningbouwprojecten niet buiten de boot vallen. En daarbij ook aandacht te hebben voor een realistisch tijdspad en een gelijk speelveld tussen projecten. Zie [hierover de bijlage over 'eerder aansluiten'](#).

Regelgeving, implementatie en financiën staan in weg

Netbewust en zelfs netpositief bouwen kan zorgen dat nieuwe woonwijken op het net aangesloten worden, zonder dat ze netcongestie verergeren en waarbij zij zelfs op momenten congestie verlichten. Netpositief bouwen kan door bijvoorbeeld warmte- en koude-oplossingen met een zeer kleine netbelasting en gelijktijdigheid in vraag en aanbod te stimuleren met wijkbatterijen en generatoren. Dit is uiteraard uitdagend, zeker in stedelijke gebieden, maar op veel plaatsen wel mogelijk.

De regelgeving en toepassing van de regels door netbeheerders staat oplossingen nu in de weg. De meerkosten vragen om een oplossing. We vragen u te pleiten voor ruimte in de regels, vooruitlopend op de aanpassing van de wetgeving en voor financiële oplossingen om de meerkosten te dekken. Zie de annex hieronder (pagina 3) voor de obstakels in de regelgeving om op te lossen.

Oplossen financiële obstakels

Vergoed vanuit netbeheer en Rijk de meerkosten van netbewust gebouwde wijken en van congestieverzachtende voorzieningen zoals generatoren. Deze kosten kunnen niet door de ontwikkelaar – nieuwe bewoners of door een gemeente - gedragen worden. Zeker sociale woningbouw zou dan onbetaalbaar worden. De kosten komen voort uit de problemen bij netbeheer en vragen daar om een oplossing.

De kosten van netbewuste bouw schatten we in op € 10.000 per woning. De congestieverzachtende installaties kosten gemiddeld per woning € 1.000 - € 2.000 eenmalig en een vergelijkbaar bedrag per jaar voor de exploitatie. Daartoe:

- Netbeheer moet plannen voor congestieverzachtters honoreren zonder drempelwaarde. En de meerkosten (CAPEX en OPEX) volledig vergoeden.
- Vanuit het Rijk moeten de kosten van netbewust bouwen vergoed worden.
- In de stedelijke gebieden is inpassing van elektriciteitsinfrastructuur complexer en gemiddeld 33% duurder. Biedt gemeenten structurele financiële steun voor uitvoerings- en inpassingskosten van transformatorstations. Daarmee zal netverzwarende veel sneller gaan.

Over deze regulatorische en financiële punten moet er voorafgaand aan een definitief besluit over een aansluitstop, een principeakkoord zijn tussen gemeenten, Rijk, netbeheerders en ACM.

We wensen u succes met voorbereidingen voor het debat en lichten deze punten graag toe.

Met vriendelijke groet,

Zita Pels – Wethouder Amsterdam

Chantal Zeegers – Wethouder Rotterdam

Arjen Kapteijns – Wethouder Den Haag

Senna Maatoug – wethouder Utrecht

Tanja de Jonge – Wethouder Dordrecht / voorzitter [thema-groep energie G40-stedennetwerk](#)

Annex: Nadere toelichting oplossingsrichtingen netcongestie

Concrete suggesties: voorkom het stilvallen van de woningbouw

1. Zorg voor **landelijk geldende beleidskaders, uniforme werkwijzen** tussen netbeheerders en adequate juridische borging om gemeenten duidelijkheid en het risico op juridische claims achteraf mitigeren. Daarnaast zouden gemeenten pas betalen voor een plek op de wachtlijst voor woningbouw op het moment dat een aansluiting daadwerkelijk in zicht is, circa twee jaar vóór de start van de bouw.
2. Invoering van **'eerder aanvragen' is alleen mogelijk vanaf 1 oktober 2026** indien de financiële en juridische risico's landelijk zijn gemitigeerd vóór 1 juni 2026 en hier geen gemeentelijke inbedding voor nodig is. Daarnaast pleiten we dat capaciteit binnen categorie 3 van het maatschappelijk prioriteringskader pas wordt vrijgegeven op het moment dat woningbouwplannen daadwerkelijk op de wachtlijst kunnen worden geplaatst en gemeenten voldoende tijd hebben om 'eerder aanvragen' zorgvuldig en verantwoord te implementeren.
3. Tot slot dreigt de huidige vorm van 'eerder aanvragen' een ongelijk speelveld tussen gemeenten te creëren. Zonder mogelijkheden voor **regionale coördinatie of batchgewijs aanvragen** wordt de verdeling van transportcapaciteit in sterke mate bepaald door wie het snelst kan indienen, in plaats van door maatschappelijke urgentie. In combinatie met het ontbreken van uniforme beleidsregels en uiteenlopende interpretaties door netbeheerders ontstaat het risico dat vergelijkbare woningbouwprojecten ongelijk worden behandeld.

Concrete suggesties: oplossen obstakels in de regelgeving

1. Een 'aansluitstop' vanuit netbeheer mag geen stop inhouden voor nieuwe aansluitingen. Hoogstens en enkel mag het een stop zijn voor nieuwe aansluitingen met een jaarrond gegarandeerde transportcapaciteit. Maak het dus mogelijk om voor hele wijken en de bijbehorende voorzieningen 'non-firm'-aansluiting (niet 24/7 gegarandeerd) te krijgen (zoals dat nu enkel mogelijk is voor grootverbruik-aansluitingen ([TDTR](#) of blokstroom). Dit betekent dat een wijk op momenten met acute congestie deels zelf in de benodigde elektriciteit zal moeten voorzien. Zorg dat **enkel bij werkelijke overbelasting van het net, een wijk in de eigen stroomvoorziening moet voorzien** (dus niet uit voorzorg elke avond).
2. Maak - net als nu voor grootverbruikers - **voor nieuwe woningen een groepscontract ([GTO](#))**, de optie van een eigen net mogelijk.
3. Maak het **via de energiewet mogelijk om een eigen elektriciteitsnet voor een wijk** te ontwikkelen met één aansluiting op het landelijke net en met opslag en eigen opwek binnen dit net.
4. Laat een 'groep' **woningen en voorzieningen gecombineerd met maatregelen als wijkbatterijen** en -generatoren, in aanmerking komen voor de status 'congestieverzachter', onder het [prioriteringskader](#) met daarmee de **hoogste prioriteit**.
5. Geef deze groepsaansluiting een 'capaciteitssturingscontract ([CSC](#)) met bijbehorende vergoeding. Maak met maatwerk de **vergunningverlening voor generatoren eenvoudig** en los de daarmee samenhangende strijdigheid rond de BENG-norm op.
6. Geef **gemeenten de mogelijkheid om transparant inzicht te krijgen in het elektriciteitsnetwerk** (inclusief deelnetten en stations). Dit is noodzakelijk om kansen en risico's voor ontwikkelingen goed te kunnen beoordelen en hierop te plannen. Dat inzicht ontbreekt momenteel.